

** ANONİM ŞİRKET OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISININ
ZAMANINDA YAPILMAMASININ DOĞURDUĞU HUKUKİ SORUNLAR**
(*THE LEGAL PROBLEMS OF THE ORDINARY GENERAL MEETING IS NOT DONE ON THE
TIME IN JOINT STOCK COMPANY*)

Dr. Öğr. Üyesi Sami KOCABIYIK***

ÖZ

Genel kurul anonim Şirketin en üst düzey karar organıdır. Genel kurul yılda bir defa olağan ve gerekli hallerde olağanüstü toplanır. Bu bağlamda 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda olağan toplantıların her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde yapılması öngörülmüştür (TTK m. 409).

Anonim Şirketlerin büyük çoğunluğunda mali hesap yılı (faaliyet dönemi) ile takvim yılı paralellik arz etmektedir. Bu durumda olağan genel kurul toplantısının 31 Marta kadar yapılması gerekmektedir. Ancak çoğu kez bu takvim sarmaktadır.

Bununla birlikte Türk Ticaret Kanunu'nda değişiklik öngören Kanun Tasarısı Taslağı ile anonim Şirketlerde olağan genel kurul toplantılarının faaliyet döneminin ilk beş ayı içerisinde yapılabilmesine imkan tanınmıştır. Ancak söz konusu Tasarı henüz yasalaşmamıştır. Dolayısıyla uygulamada olağan genel kurul toplantılarının 3 ay içinde yapılması kuralına çok defa uyulmamaktadır. Mülga 6762 Sayılı Ticaret Kanunu'nda, olağan genel kurul toplantısının zamanında yapılmaması, herhangi bir hukuki ve cezai yaptırıma bağlanmamıştır. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda da benzer durum devam etmektedir. Bu çalışmada bu durumun ne gibi sorunlar yarattığına, hangi yaptırımlara tabi tutulacağına değinilerek sorunun çözümüne katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anonim Şirket, Genel Kurul Toplantısı, Gecikme, Hukuki Sonuçlar

ABSTRACT

The general assembly is the highest-level decision-making body of the joint stock company and meets once a year in ordinary and necessary cases. In this context, it is foreseen that ordinary meetings will be held within three months after the current year in the Turkish Commercial Code numbered 6102 (Com. C Art. 409).

There were no legal and penal sanctions in the that ordinary meetings wouldn't have been held on time, in the Old Commercial Code numbered 6762. There are no sanctions in the New Code too. However, the Draft Law amending the Turkish Commercial that ordinary

---

[] Eserin Dergimize geliş tarihi: 04.07.2019. İlk hakem raporu tarihi: 11.10.2019. İkinci hakem raporu tarihi: 28.03.2021. Onaylanma tarihi: 10.05.2021.

* Özyeđin Üniversitesi Hukuk Fakóltesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

** Yazarın ORCID belirleyicisi: 0000-0003-4194-0093.

Eserin Atıf Şekli: Sami Kocabiyik, "Anonim Şirket Olağan Genel Kurul Toplantısının Zamanında Yapılmamasının Doğurduğu Hukuki Sorunlar", YÜHFD, C.XVIII, 2021/2, s.1055-1076.

meetings will be held within five months after the current year, but it hasn't yet been enacted. Therefore, the rule of conducting ordinary general assembly meetings is held within 3 months is not complied with too many times.

There is a parallelism between the fiscal and the calendar year in the majority of joint stock companies. In this case, the ordinary general assembly meeting should be held until March 31st. However, this calendar often delays. In this study, it is aimed to contribute to solution of this issue by explaining what kind of problems were caused to and which sanctions can be applied.

Keywords: Joint Stock Company, Ordinary Meeting, Delay, Legal Results

***

I. GİRİŞ

Anonim şirketin en üst düzey karar organı olan genel kurul pay sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımıyla yılda en az bir kere olağan ve gerektiğinde olağanüstü toplanmaktadır. Genel kurul toplandığında, kanun ve esas sözleşme ile kendisine yetki verilmiş konularda karar almaktadır. Genel kurulda alınan kararlar, toplantıya katılıp olumsuz oy veren pay sahipleri dahil bütün pay sahiplerini, yönetim kurulu üyeleri ve diğer yöneticileri, yani herkesi bağlamaktadır. Genel kurul bir icra (yürütme) organı olmadığı için alınan kararlar sebebiyle sorumluluğu bulunmamaktadır¹. Yönetim kurulu alınan kararları uygulamakla görevli olduğundan sorumluluk da yönetim kurulundadır². Genel kurulun görev ve yetkilerinden esas sözleşmenin değiştirilmesi, yönetim kurulu üyelerinin seçimi, süreleri, ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi haklarının belirlenmesi, ibraları hakkında karar verilmesi ve görevden alınmaları, kanunda öngörülen istisnalar dışında denetçinin seçimi ile görevden alınması, finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, yıllık kâr üzerinde tasarrufa, kâr payları ile kazanç paylarının belirlenmesine, yedek akçenin sermayeye veya dağıtılacak kâra katılması dâhil, kullanılmasına dair kararların alınması, kanunda öngörülen istisnalar dışında şirketin feshi ve önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı devredilemez görev ve yetkiler olarak TTK m. 408/II'de düzenlenmiştir³. TTK m. 408/II, birinci cümlede "*Çeşitli hükümlerde öngörülmüş bulunan devredilemez görevler ve yetkiler saklı kalmak üzere,*" denilmesinden bahisle bu sayımın sınırlayıcı olmadığını, lafzi yorumla ortaya konabilir.

Tek pay sahipli anonim şirketlerde bu pay sahibi genel kurulun tüm yetkilerine sahiptir. Tek pay sahibinin genel kurul sıfatıyla alacağı kararların geçerlilik kazanabilmeleri için yazılı olmaları şarttır (TTK m. 408/III). Bu durumda olağan toplantının kendisi gündeme gelmeyecek ve dolayısıyla geç yapılması ya da hiç yapılmaması gibi bir sorun doğmayacaktır. Ancak yukarıda görüldüğü üzere, genel kurula çok önemli görev ve yetkiler veril-

¹ Genel kurul bir karar organıdır. Yürütme yetkisi bulunmamaktadır. Bu nedenle kararların uygulanmasından genel kurul değil, bu kararları uygulayan organ ve üyeleri (yönetim kurulu) sorumludur. Bkz. **Oğuz İmregün**, Anonim Ortaklıklar, Yenilenmiş 4. Bası. İstanbul: Yasa Yayınları, 1989, s.105; **Ünal Tekinalp**, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 3.Baskı. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013, s.255; **Mehmet Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, Güncellenmiş 13. Bası. İstanbul: BETA Yayınları, 2019, s. 150; **Sami Karahan/Ayşegül Sezgin Huysal**, Şirketler Hukuku, 1. Baskı. Konya: Mimoza Yayınları, s.495.

² **Hasan Pulaşlı**, Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Birinci Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2012, s.580-581.

³ Geniş bilgi için bkz. **Pulaşlı**, s.451-454.

miştir. Bununla beraber genel kurulun yetkisi dışında bir karar alması, anonim şirketin temel yapısına aykırı bir karar olacağından, söz konusu kararın TK 447/I, c uyarınca batıl olduğu sonucuna varılabilir⁴.

Genel kurul, her yıl faaliyet dönemi (hesap yılı) sonundan itibaren 3 ay içinde (genellikle 1 Ocak - 31 Mart) ve yılda en az bir kere toplanır⁵. Buna *olağan toplantı* denir⁶. Olağan sıfatı; bu toplantının her yıl yapılacağı ve TTK m. 409/I'de en azı öngörülen hususların (Finansal tabloların, YK'nın yıllık raporlarının, kar ve kazanç oranlarının belirlenmesi gibi) görüşülüp karara bağlanacağı anlamına gelmektedir⁷.

Uygulamada 3 aylık süre, çoğunlukla düzen hükmü olarak yorumlanmakta ve sorun da buradan doğmaktadır. Olağan genel kurulun asgari gündemi, TTK m. 409/I ve Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik⁸m. 13'de belirlenmiş olup, bu hususlar olağan genel kurul toplantısının mutad içeriğini oluşturmaktadır.

Anonim şirket olağan genel kurul toplantısı gerekli toplantı nisabı elde edilemediği takdirde, en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabileceği gibi (TTK m. 421/I); azlığın talebi üzerine genel kurulun bir karar almasına gerek olmaksızın bazı konular (finansal tabloların müzakeresi ve buna bağlı konular), toplantı başkanının kararıyla bir ay sonraki toplantıya bırakılır (TTK m. 420/I). Bu durumda ikinci toplantılar, ilkinin devamı sayılacaktır (Yön. m. 28). Toplantının bu nedenlerle ertelenmesi, toplantının geç yapılması anlamına gelmemekte olup bizim bahsettiğimiz sorunun alanı dışına çıkmaktadır.

Olağanüstü toplantılar ise lüzum görüldükçe (örn. acil sermaye artırım) yapılır ve zorunlu bir içeriği bulunmamaktadır⁹. Lüzumlu konularda karar alınacağından gündem de buna göre belirlenir. Olağanüstü toplantılarda da toplantının geç yapılması gibi bir sorun doğmamakta olup, toplantıyı gerektiren sebep doğduğu zaman yapılmaktadır; sonuç olarak önceden belirlenmiş bir zamanı ve gündemi bulunmamaktadır. Bununla beraber, yapıma ihtiyacına rağmen YK toplantıyı geciktirirse, TTK m. 553 çerçevesinde sorumluluk davası gündeme gelebilir¹⁰.

Diğer taraftan elektronik ortamda genel kurul toplantıları yapılması da mümkündür. Konu ile ilgili Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik de bulunmaktadır¹¹ (TTK m. 1527/V)¹². Bu yönetmeliğin amacı esasen, anonim

⁴ **Bahtiyar**, s.200. Benzer yönde bkz. **İmregün**, s.100-104; **Pulaşlı**, s.455.

⁵ Üç (3) aylık bu süre, Alman hukukunda hesap yılı kapanışından itibaren 8 ay iken, İsviçre hukukunda ise 6 aydır. Bkz. **Pulaşlı**, s.455, dn.20'den.

⁶ Olağan genel kurul toplantıları hakkında geniş bilgi için bkz. **İmregün**, s.107 vd.; **Pulaşlı**, s.455-458; **Bahtiyar**,s.156 vd..

⁷ **Oruç Hami Şener**, Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Birinci Baskı. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2012, s.442; **Tekinalp**, s.260.

⁸ RG: T. 28.11.2012, S. 28481. Bundan sonra kısaca "Yönetmelik" olarak anılacaktır.

⁹ Olağanüstü genel kurul toplantıları hakkında geniş bilgi için bkz. **İmregün**, s.110 vd.; **Pulaşlı**, s.457.

¹⁰ TTK m. 553'ün geniş değerlendirilmesi için bkz. **Bahtiyar**, Ortaklıklar, s. 391-409; **Şener**, Ortaklıklar, s.404 vd.;**Tekinalp**, Sermaye Ortaklıkları, N.16-55 vd..

¹¹ RG: T. 28.08.2012, S. 28395. Bundan sonra kısaca "Elektronik Yönetmeliği" olarak anılacaktır.

¹² Konu ile ilgili geniş bilgi için bkz. **Mehmet Bahtiyar**, Türk Ticaret Kanunu'na İlişkin İkincil Mevzuatın Değerlendirilmesi Sempozyumu, "6102 Sayılı TTK. ve İkincil Düzenlemelere Göre Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Uygulanacak Elektronik Genel Kurul Sistemi-I", İstanbul 2013, s.111-132; **Esra Hamamcıoğlu**, Türk Ticaret Kanunu'na İlişkin İkincil Mevzuatın Değerlendirilmesi Sempozyumu, "6102 Sayılı TTK. ve İkincil Düzenlemelere Göre Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Uygulanacak Elektronik Genel Kurul Sistemi-I", İstanbul 2013, s.132-168. Esasında genel kurul toplantı sorunlarının virtüel (sanal) toplantı yoluyla çözümü, diğer bir deyişle internet üzerin-

şirket genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy kullanmaya ilişkin usul ve esasların düzenlenmek olup, olağan genel kurul toplantılarının zamanını değiştiren ya da kaldıran bir hüküm içermemektedir. Elektronik Yön. m. 9/Te göre, genel kurul toplantısı fiziki ve elektronik ortamda aynı anda açılmaktadır; dolayısıyla toplantının geç yapılması sorunu elektronik ortamda toplantıya katılmak isteyen hak sahibi için de geçerlidir (Elektronik Yön. m.7-8)¹³.

Genel kurul kendiliğinden toplanan bir organ değildir. Yetkili kişilerce usulüne uygun şekilde çağırılması gerekir. Buna göre genel kurul, süresi dolmuş olsa bile, yönetim kurulu tarafından toplantıya çağırılabilir. Tasfiye memurları da, görevleri ile ilgili konular için, genel kurulu toplantıya çağırabilirler (TTK m. 410/I). Yönetim kurulunun, devamlı olarak toplanamaması, toplantı nisabının oluşmasına imkân bulunmaması veya mevcut olmaması durumlarında, mahkemenin izniyle, tek bir pay sahibi genel kurulu toplantıya çağırabilir. Mahkemenin kararı kesindir (TTK m. 410/II). Bazı hallerde azınlık, hatta yerine göre kayyım, iflas idaresi ve tüm ortaklar da genel kurulu toplantıya çağırabilir¹⁴.

Genel kurul toplantıya, esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilanla çağırılır. Bu çağrı, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılır. Pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, toplantı günü ile gündem ve ilanın çıktığı veya çıkacağı gazeteler, iadeli taahhütlü mektupla bildirilir (TTK m. 414/I)¹⁵.

Bütün payların sahipleri veya temsilcileri, aralarından biri itirazda bulunmadığı takdirde, genel kurula katılmaya ve genel kurul toplantılarının yapılmasına ilişkin hükümler saklı kalmak şartıyla, çağrıya ilişkin usule uyulmaksızın, genel kurul olarak toplanabilir ve bu toplantı nisabı var olduğu sürece karar alabilirler¹⁷. Çağrısız toplanan genel kurulda, gündeme oybirliği ile madde eklenebilir; aksine esas sözleşme hükmü geçersizdir (TTK m. 416)¹⁸.

II. OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI

Genel kurul toplantılarının, yapılış zamanı bakımından olağan ve olağanüstü (TTK m. 409), katılmak isteyen pay (hak) sahiplerinin fiziken bulunup bulunmaması bakımından ise fiziki ve elektronik ortamda (TTK m. 1527-1528), genel kurulu toplantıya çağırıp çağırılmama bakımından ise çağrılı ve çağrısız (TTK m. 410-416) olmak üzere yapılabileceği yukarıda izah edilmeye çalışılmıştır¹⁹.

den "on-line katılım" sağlanarak çözümü çok önceleri gündeme getirilmiştir. Bkz. **Şaban Kayıhan**, "Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve İnternet", BATİDER, C.XXII, S.1 (Haziran 2003), s.89 vd..

¹³ **Pulaşlı**, s.462-467; **Karahan / Sezgin Huysal**, s.522-523.

¹⁴ Genel kurulu toplantıya çağırma ile ilgili daha fazla bilgi için bkz. **Tekinalp**, s.260-262; **İmregün**, s.112-116; **Pulaşlı**, s.467-470; **Bahtiyar**, s.163-167; **Karahan / Sezgin Huysal**, s.503-504.

¹⁵ İnternet sitesi açma yükümlüğüne tabi şirketlerin internet sitelerinde de ayrıca ilan edilir. Ayrıca bkz. **İmregün**, s.116 vd..

¹⁶ Çağrının şekli ve usulü hakkında daha fazla bilgi için bkz. **İmregün**, s.116 vd.; **Pulaşlı**, s.470-472.

¹⁷ Nisabın toplantı süresince korunması ile ilgili eleştiriler için bkz. **Mehmet Bahtiyar**, "Anonim Şirket Genel Kurulunda Toplantı Yetersayısının Toplantı Süresince Korunması Şartına İlişkin TTK. 418/1 Hükümünün Değerlendirilmesi", Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, İstanbul 2017, s. 59 vd..

¹⁸ **Tekinalp**, s.260; **Pulaşlı**, s.458; **Karahan / Sezgin Huysal**, s.508.

¹⁹ Bkz. Yuk. I.

Genel kurul toplantı türleri arasında en önemlisi şüphesiz olağan genel kurul toplantısıdır. Çünkü her faaliyet döneminde önceden belirlenmiş bir zamanda ve gündeme yapılmaktadır. Gündemi kanunen belirlenmiş olup toplantıda görüşülmesi istenen başkaca konular da varsa önceden tespit edilmekte ve pay sahiplerine duyurulmaktadır. Gündemde yer almayan konular kural olarak toplantıda görüşülememektedir. Bu kurala *gündeme bağlılık kuralı* denmektedir (TTK 413/II)²⁰. Ancak bu kuralın istisnaları da bulunmaktadır.

Pay sahiplerinin tamamının hazır bulunması halinde, gündeme oy birliği ile konu ilave edilebilir (TTK m. 416/II). Diğer bir deyişle, çağrısız toplantının şartı aynı zamanda gündeme madde ekletmenin de ön şartıdır. Ayrıca yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları ve yenilerinin seçimi, yılsonu finansal tablolarının müzakeresi maddesi ile ilgili sayılı (TTK m. 413/III). Her pay sahibi, belirli olayların özel bir denetimle açıklığa kavuşturulmasını, gündemde yer alması bile genel kuruldan isteyebilir (TTK m. 438/I). Son olarak haklı sebeplerin varlığında yönetim kurulu üyelerinin görevden alınması (TTK m. 364) sayılabilir^{21,22}.

Genel kurul toplantısına katılmaya yetkili olanlar; (yönetim kurulu tarafından düzenlenen "hazır bulunanlar listesi"nde adı bulunan) pay sahipleri, yönetim kurulu üyeleri, denetçiler, ve Ticaret Bakanlığının²³ izni ile kurulan şirketlerde bakanlık temsilcisi, eski adıyla hükümet komiseridir (TTK 407/3)²⁴.

Anonim şirket yönetim kurulu, genel kurulun çalışma esas ve usullerine ilişkin kuralları içeren, Ticaret Bakanlığı tarafından asgari unsurları belirlenecek olan bir iç yönerge hazırlar. İç yönerge genel kurulun onayından sonra yürürlüğe girer ve aynı zamanda ticaret siciline tescil ve ilan edilir (TTK m. 419/II). Yönetim kurulu, Bakanlığın örnek olarak hazırladığı iç yönerge uygun bir yönerge hazırlamak zorundadır. Bu iç yönergede genel kurul çalışmalarına ilişkin esas ve usullerin belirlenmesine yönelik ilave kurallar yer alabilir (Yön. m. 41). Örnek yönergede olağan genel kurul toplantılarının geç yapılmasına ya da hiç yapılmasına veyahut da bu durumun sonuçlarına değinilmemiştir²⁵.

Genel kurul toplantı tutanağı²⁶, pay sahiplerini veya temsilcilerini, bunların sahip oldukları payları, gruplarını, sayılarını, itibarî değerlerini, genel kurulda sorulan soruları, verilen cevapları, alınan kararları, her karar için kullanılan olumlu ve olumsuz oyların sayılarını içerir. Genel kurulda görüşülen ve karara bağlanan hususlar tutanakla tespit edilir. Bu tutanağı toplantı başkanı ve bakanlık temsilcisi imzalar. Aksi halde tutanak geçersiz sayılır

²⁰ **Pulaşlı**, s.475.

²¹ Daha fazla bilgi için bkz. **İmregün**, s.117-121; **Tekinalp**, s.269; **Pulaşlı**, s.473-474; **Bahtiyar**,s.161-163; **Karahan / Sezgin Huysal**, s.505.

²² **Pulaşlı**, s.476-478. Genel kurulda müzakere edilen konular sonrası şirketin yönetiminin, güvenin kaybolduğu kişilere (yönetim kurulu üyelerine), yeniden toplantı yapılınca kadar bırakılması, genel kuruldan beklenmemelidir. Bkz. **İmregün**, s.119.

²³ 703 Nolu KHK ile "Gümrük ve Ticaret Bakanlığı" ile Ekonomi Bakanlığı ile birleştirilerek "Ticaret Bakanlığı" ismini almıştır. Bkz. RG: 9.7.2018, S.30743. Bundan sonra sadece "Ticaret Bakanlığı" denildiğinde, "Gümrük ve Ticaret Bakanlığı" da kastedilmiş olacaktır.

²⁴ **Tekinalp**, s.270-278; **İmregün**, s.125-129; **Bahtiyar**,s.170-174; **Karahan / Sezgin Huysal**, s.509-518.

²⁵ **Karahan / Sezgin Huysal**, s.519.

²⁶ Genel kurula katılan pay sahiplerine ilişkin bilgilerin, toplantı ve karar yeter sayılarının ve gündemde yer alan konulara ilişkin yapılan müzakere ve alınan kararların yer aldığı belgeye tutanak denir. Bkz. **Karahan / Sezgin Huysal**, s.519. Ayrıca bkz. **İmregün**, s.146-147; **Pulaşlı**, s.507; **Mehmet Bahtiyar**, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantı Tutanağı ve Özellikle Kararların Hükümsüzlüğüne Etkileri, Prof. Dr. Ersin Çamoğlu'na Saygı Günü Şirketler Hukukunun Güncel Sorunları Sempozyumu. İstanbul: Seçkin Yayinevi, 2019, s. 37 vd..

(TTK m. 422/I). Görüldüğü üzere, TTK m. 422/I'de, tutanağın toplantı başkanlığı ve bakanlık temsilcisi tarafından imzalanması gerektiği; aksi halde toplantıda alınan kararların geçersiz olacağı düzenlenmiştir. Bununla beraber, tutanakta bulunması gereken diğer unsurların eksik olmasının ne gibi hukuki sonuç doğuracağına değinilmemiştir. BAHTİYAR bu noktada, ilgili hükmün lafzına uygun olarak tutanağın en azından bu fıkrada sayılan bilgileri içermesinin gerektiğini; ilgili hükmün, emredici nitelikte bir şekil kuralı olduğunu, o nedenle, sadece ilgili hükümde sayılan kişilerin (toplantı başkanı ve bakanlık temsilcisi) imzasındaki eksikliklerin değil, tutanağın içermesi gereken bilgilerdeki eksikliklerin de tutanaktaki kararların geçersiz sayılmasına neden olacağını, bu kurala uyulmadığı takdirde uygulanacak yaptırımın ise butlan, yani kesin geçersizlik olacağını, TBK m.12, 27'den hareketle bizce de haklı olarak ileri sürmektedir²⁷.

Yönetim kurulu, tutanağın noterce onaylanmış bir suretini derhâl ticaret sicili müdürlüğüne vermek ve bu tutanakta yer alan tescil ve ilana tabi hususları tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdür; tutanak ayrıca hemen şirketin internet sitesine konulur (TTK m. 422/II)²⁸. Genel kurul tarafından verilen kararlar, toplantıda hazır bulunmayan veya karara olumsuz oy veren pay sahipleri hakkında da uygulanır (TTK m. 422).

Pay sahipleri genel kurul toplantılarına, temsilcileri vasıtasıyla katılabilir ve oy kullanabilirler; yani genel kurulda bireysel temsil mümkündür. Her bir pay sahibi oy kullanacak sadece tek bir temsilci atayabilir. Ancak birden fazla temsilci ile genel kurulda temsil edilmesi önyünde bir engel bulunmamaktadır. Payın birden fazla sahibi varsa bu kişiler genel kurulda paydan doğan haklarının kullanılması için bir temsilci atarlar. Tevdi eden temsilcisi ise²⁹, tevdi işlemi tek başına temsil yetkisi sağlamaz, ayrıca temsil yetkisinin de verilmesi gerekir^{30 31}.

Genel kurullar, Kanunda veya esas sözleşmede, aksine daha ağır nisap öngörülmuş bulunan hâller hariç, sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanır. Bu nisabın toplantı süresince korunması şarttır. İlk toplantıda anılan nisaba ulaşılmadığı takdirde, ikinci toplantının yapılabilmesi için nisap aranmaz. Kararlar toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile verilir (TTK m. 418). İlk toplantıda ¼ yetersayı sağlanamazsa pay sahipleri yeniden GK toplantısına çağrılır ve bu toplantıda herhangi bir nisap aranmaz. Her iki durumda da kararlar toplantıda hazır bulunanların çoğunluğu ile alınır. Buna *adi nisap* denir³².

Adi (basit) nisap yanında Kanun ile ağırlaştırılmış (özel) nisaplar da bulunmaktadır.

Kanunda veya esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde, esas sözleşmeyi değiştiren kararlar, şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile alınır. İlk toplantıda öngörülen toplantı nisabı elde edilemediği takdirde, en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilir. İkinci toplantı için toplantı nisabı, şirket sermayesinin en az üçte birinin toplantıda temsil edilme-

²⁷ Bahtiyar, Toplantı Tutanağı, s. 48.

²⁸ Pulaşlı, s.510; Bahtiyar, Toplantı Tutanağı, s. 52.

²⁹ TTK m.428'de "Organın temsilcisi, bağımsız temsilci ve kurumsal temsilci" düzenlenmekte iken, 15/2/2018 tarihinde 7099 sayılı torba kanununun 23 maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

³⁰ Pay üzerinde intifa hakkı bulunduğu takdirde oy kullanma hakkı intifa hakkı sahibine (TTK m.432); ancak rehin ve benzeri durumlarda pay sahipliği hakları pay sahibine aittir (TTK m.427).

³¹ Pay sahibinin genel kurulda temsili ve türleri hakkında daha detaylı bilgi için bkz. **Argun Karamanhoğlu**, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Genel Kurul Toplantısında Temsili, 1. Baskı. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016, s.73-119. Ayrıca bkz. **Pulaşlı**, s.481-499.

³² İmregün, s.131; Pulaşlı, s.499-501.

sidir. Bu fıkrada öngörülen nisapları düşüren veya nispi çoğunluğu öngören esas sözleşme hükümleri geçersizdir (TTK m. 421/I). Esas sözleşme değişikliklerinde imtiyazların etkisizleştiği gözden kaçırılmamalıdır (TTK m. 479/III).

Şirketin işletme konusunun tamamen değiştirilmesi, imtiyazlı pay oluşturulması, nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması, şirketin feshi kararı, tasfiye aşamasında önemli miktarda aktiflerin toptan satılabilmesi, her çeşidi ile tahviller, finansman bonoları, varlığa dayalı senetler iskonto esası üzerine düzenlenenler de dahil diğer borçlanma senetleri alma ve değiştirme hakkını haiz senetler ile her çeşit menkul kıymet çıkarma kararı verme gibi nitelikli kararlar için de esas sözleşmeyi değiştiren kararlarda olduğu gibi özel (ağırlaştırılmış) nisap aranır. Bu kararlar, sermayenin en az yüzde yetmişbeşini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla alınır (TTK m. 421/III)³³. İlk toplantıda belirtilen nisaba ulaşamadığı takdirde izleyen toplantılarda da aynı nisap aranır.

Bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil yükümlülük koyan kararlar ile şirketin merkezinin yurt dışına taşınmasına ilişkin kararlar ise oybirliği ile alınır³⁴. İlk toplantıda belirtilen nisaba ulaşamadığı takdirde izleyen toplantılarda da aynı nisap aranır (TTK m. 421/II)³⁵.

Oy hakkı, payın kanunen veya esas sözleşmeyle belirlenmiş bulunan en az miktarının ödenmesiyle doğar (TTK m. 435). Pay sahipleri, oy haklarını genel kurulda, paylarının toplam itibarıyla değerleriyle orantılı olarak kullanır (TTK m. 434/I). Her pay sahibi sadece bir paya sahip olsa da en az bir oy hakkını haizdir (TTK m. 434/II)³⁶.

Pay sahibi kendisi, eşi, alt ve üstsoyu veya bunların ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hâkimiyetleri altındaki sermaye şirketleri ile şirket arasındaki kişisel nitelikte bir işe veya işleme veya herhangi bir yargı kurumu ya da hakemdeki davaya ilişkin olan müzakerelerde oy kullanamaz (TTK m. 436/I). Şirket yönetim kurulu üyeleriyle yönetimde görevli imza yetkisini haiz kişiler, yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmelerine ilişkin kararlarda kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını kullanamaz (TTK m. 436/II)³⁷.

Genel kurul kararlarının hükümsüzlük (sakatlık) hallerini; yokluk, butlan ve iptal edilebilirlik olarak sıralamak mümkündür. TTK'da sadece butlan ve iptal edilebilirliğe ilişkin hükümler getirilirken; açıkça yokluğa değinilmediği görülmektedir³⁸. Yokluktan başlanılacak olursa,

Hukuki işlemin kurucu unsurlarındaki eksiklik yokluk sonucunu doğurmaktadır. Bu bakımdan genel kurul kararlarının oluşabilmesi için iki kurucu unsur gerekir: Bunlardan

³³ Yönetmelik'te şirketin önemli miktarda aktifin toptan satışında da bu nisapların uygulanacağı ifade edilmektedir (Yön. m. 22/12). Ancak ikincil mevzuat ile böyle bir düzenleme getirilmesi ve kanun ile adi nisaba bağlanan bir hususun yönetmelikle ağırlaştırılması mümkün olmadığı kanaatindeyiz. Ayrıca bkz. **Levent Biçer / Esra Hamamcıoğlu**, "Anonim Ortaklıklarda Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uygulama Alanı (TTK m. 408/2-f)", Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.1, S.1 (Haziran 2013), s.42-45.

³⁴ Genel Kurul payları birleştiriliyorsa yine oybirliği aranır (TTK m. 477/II).

³⁵ Genel kurul toplantı ve karar yetersayıları ile ilgili daha geniş bilgi için bkz. **Tekinalp**, s.278-280; **Bahtiyar**, s. 178-186; **Pulaşlı**, s.499-506; **Karahan / Sezgin Huysal**, s.520-523.

³⁶ **İmregün**, s.135.

³⁷ **İmregün**, s.136-139.

³⁸ **Bahtiyar**, genel kurul kararlarının hükümsüzlüğü hallerine "askıda hükümsüzlüğü" de eklemekte, örnek olarak da TTK m.455'deki esas sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin genel kurul kararının, üçüncü kişilere karşı tescilden önce hüküm ifade etmemesini göstermektedir. Bkz. **Bahtiyar**, Ortaklıklar, s.201. Askıda hükümsüzlük hakkında detaylı bilgi için bkz. **Moroğlu**, Hükümsüzlük, s.38-50.

birincisi genel kurulun toplantı yapması, ikincisi ise karar almasıdır. Bunlardan birinde eksiklik olursa karar alınmamış sayılır. Bu bakımdan toplantı yapılmadan karar alınmışsa, toplantı yetersayısı olmadığı halde toplantı yapılmışsa, bakanlık temsilcisi gerektiren hallerde bakanlık temsilcisi toplantıda hazır bulunmamış veya tutanağı imzalamamışsa, yetkisiz kişiler tarafından yapılan çağrı üzerine yapılan toplantı yapılmışsa, gündem gereği gibi bildirilmemişse, karar yetersayılarına uyulmamışsa yokluk sonucu doğacaktır³⁹.

İşlemin kurucu unsurları tamam, ancak konusu emredici hükümlere, kanuna, ahlaka, kamu düzenine aykırı veya imkansız ise işlem batıldır (TTK m. 447). Bu bağlamda; pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran, pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran ve anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan kararları batıldır. Bu sayım sınırlayıcı değildir⁴⁰.

Öğretide, kamu düzeni düşüncesi ile getirilen düzenlemelere aykırılık halinde de butlan yaptırımının ortaya çıkacağı kabul edilmektedir⁴². TTK m. 400'e aykırı olarak denetçi seçimi, TTK m. 456/1'e aykırı olarak sermaye artırımı kararı; TTK m. 548'e aykırı olarak malvarlığının dağıtımına başlanmasından sonra verilen tasfiyeden dönme kararı bu hususa örnek olarak verilebilir. Butlanın ikincilliği prensibine dikkat edilmelidir. Zira butlan ile işlem baştan itibaren hükümsüz hale geldiği ve bir süre sınırlamasına bağlı olmadan ileri sürülebildiği için aynı zamanda işlem güvenliğini de zayıflatmaktadır. Dolayısıyla ilk olarak iptal yaptırımına gidilmelidir⁴³.

Kanun⁴⁴ veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı⁴⁵ olan genel kurul kararları aleyhine karar tarihinden itibaren 3 aylık hak düşürücü süre içinde şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde dava açılır⁴⁶.

Toplantıda hazır bulunup da karara olumsuz oy veren ve bu muhalefeti tutanağa geçiren (*muhalefet edenlerin tutanağı imzalamaları zorunlu değildir*), toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi

³⁹ **Pulaşlı**, s.511-513; **Karahan / Sezgin Huysal**, s.524-525.

⁴⁰ Butlan halleri Kanunda "özellikle" denilmek suretiyle sayıldığından, sayılanların örnek kabilinden (temel sebepler) olduğu ve sınırlı sayıda (numerus clausus) olma özelliği taşımadığı anlaşılmaktadır. Bkz. **Pulaşlı**, s.516.

⁴¹ Ayrıca bkz. YHGK. T. 02.04.2014, E. 2013/11-1048, K. 2014/430.

⁴² **Karahan / Sezgin Huysal**, s.525.

⁴³ Bkz. TTK m.447'nin gerekçesi. **A. Bumin Doğrusöz / Öznur Onat/Funda Tunçel**, Gerekçeli Türk Ticaret Kanunu, İstanbul: İSMMO Yayınları, 2012, s.677'den.

⁴⁴ Yokluk ve butlan yaptırımının uygulanmasına sebep olmayan emredici kanun hükümlerine aykırılık halleri ile butlana sebep olan kanuna aykırılık halleri, özellikle üçüncü kişilerin hakları korunuyorsa gündeme gelecektir; zira bu kişilerin iptal davası açma hakları bulunmamaktadır.

⁴⁵ Dürüstlük kuralı hakkında geniş bilgi için bkz. **Senai Olgaç**, İçtihatlarla Türk Medeni Kanunu Şerhi, 3. Baskı. Ankara: Olgaç Yayınları, 1975, s.12-13; **Aytemin Ataay**, Medeni Hukukun Genel Teorisi, Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş Üçüncü Bası. İstanbul: Fakülter Matbaası, 1980, s.416 vd.; **Aydın Zevkiler/M. Beşir Acabey/K. Emre Gökyayla**, Giriş - Başlangıç Hükümleri - Kişiler Hukuku - Aile Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 6. Bası. Ankara: Seçkin Yayınevi, 1999, s. 161 vd.; **Şener Akyol**, Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı. İstanbul: Filiz Kitabevi, 1995, s.19 vd.; **M. Kemal Oğuzman/Nami Barlas**, Medeni Hukuk Giriş, Kaynaklar, Temel Kavramlar, 16. Bası. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010, s.238 vd..

⁴⁶ **Pulaşlı**, s.528.

bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda sayılan aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahiplerinin (*Kanuna aykırılık gerçekleşmeseydi başka bir yönde karar alınacak olması, yani karara etkili olma şartı aranmaktadır*) iptal davası açmak hakkı vardır^{47 48}.

Pay sahibinin davanın sonuna kadar bu sıfatı taşıması gerekmektedir. Payın devri sebebiyle pay sahipliği değişirse, devralanın dava hakkının devam etmediği kabul edilmektedir⁴⁹. Yönetim kurulu, kararların yerine getirilmesi, kişisel sorumluluğuna sebep olacağına yönetim kurulu üyelerinden her biri, intifa hakkı sahibi, halka açık ortaklıklarda Sermaye Piyasası Kurulu'nun da iptal davası açma hakkı vardır (SPK m. 23/II⁵⁰)⁵¹.

Yönetim kurulu iptal veya butlan davasının açıldığını ve duruşma gününü usulüne uygun olarak ilan eder ve şirketin internet sitesine koyar. İptal davasında üç aylık hak düşüren sürenin sona ermesinden önce duruşmaya başlanamaz. Birden fazla iptal davası açıldığı takdirde davalar birleştirilerek görülür. Mahkeme, şirketin istemi üzerine muhtemel zararlarına karşı davacıların teminat göstermesine karar verebilir. Teminatın nitelik ve miktarını mahkeme belirler (TTK m. 448)⁵².

Genel kurul kararı aleyhine iptal veya butlan davası açıldığı takdirde mahkeme, yönetim kurulu üyelerinin görüşünü aldıktan sonra, dava konusu kararın yürütülmesinin geri bırakılmasına karar verebilir (TTK m. 449). İptal kararı kesinleştikten sonra, bütün pay sahipleri için hüküm ifade eder⁵³. Bu karar geriye etkilidir; ancak iyi niyetli üçüncü kişilerin edindikleri haklar saklıdır⁵⁴.

III. OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISININ YAPILACAĞI SÜRE

Olağan genel kurul toplantısının süresinde yapılmamasından olağan genel kurul toplantısının yapılabilmesi için TTK. m.409/Γ'de öngörülen faaliyet dönemi sonundan itibaren

⁴⁷ **İmregün**, s.170 vd.; **Pulaşlı**, s.534 vd. Ayrıca bkz. **İsmail Kırca**, "Türk Ticaret Kanunu'nun Genel Kurul Kararlarının İptali Sebepleri İle İptal Davası Açabilecek Kişilere İlişkin Hükümleri Hakkında Bazı Değerlendirmeler", *BATİDER*, C.XXXI, S.4 (Aralık 2015), ss. 5-11.

⁴⁸ Kırca, ilgili hükümde çağrının usulüne göre yapılmaması gibi usule ilişkin iptal sebeplerine dayanarak her pay sahibine iptal davası açma hakkı verilmesini, bu sebeplerin sınırlanmış olmasını, örneğin pay sahibine, rüçhan hakkının haklı sebep olmaksızın kaldırılmayacağı (TTK m. 461/II) iddiasıyla iptal davası açma hakkı verilmemesini eleştirmektedir. Bkz. **Kırca**, s. 10. Yazarın eleştirisi dikkate değer olmakla beraber, bunun için TTK m. 446/1-b hükmünün açıklığı karşısında, bir kanun değişikliği gerektiği de açıktır.

⁴⁹ **Pulaşlı**, s.541. Aynı yönde bkz. Yar.11.HD., T.09.11.1983, E.1983/4928, K.1983/4923.

⁵⁰ "*Kurul, birinci fıkra çerçevesinde düzenlenen zorunluluklara uyulmaksızın gerçekleştirilen işlemlerin ortadan kaldırılmasına yönelik Kurul kararının tebliği tarihinden itibaren otuz gün içinde işlem öncesi durumun aynen sağlanmaması hâlinde idari para cezası verebilir ve bu işlemlerin iptali için 6102 sayılı Kanunun genel kurul kararlarının iptaline ilişkin hükümleri çerçevesinde dava açabilir.*"

⁵¹ Ayrıca bkz. **Pulaşlı**, s.547.

⁵² Dolayısıyla iptal ve butlan davasına ilişkin ortak hükümler olduğu görülmektedir. Bkz. **Tekinalp**, s.348.

⁵³ İçerik ve şekil bakımından sakat olması nedeniyle iptal edilebilir bir karar, kararın iptaline ilişkin hüküm kesinleşinceye kadar geçerli bir karar olarak muamele görür. Bkz. **Erdoğan Moroğlu**, *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, 6. Baskı. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012, s. 24.

⁵⁴ Genel kurul kararlarının hükümsüzlüğü ile ilgili daha geniş bilgi için bkz. **Tekinalp**, s.339-349; **İmregün**, s.151-190; **Bahtiyar**, s. 195-214; **Karahan / Sezgin Huysal**, s.523-532.

başlayan üç aylık süre içinde yapılamaması veyahut genel kurul toplantısı ile toplantı çağrısı arasında bulunması gereken TTK. m.414/I’de öngörülen ilandan itibaren iki haftalık süre dolmadan yapılması olarak anlaşılabilir. Kaynak İsviçre hukukunda OR. Artikel 805/III’e göre toplantı çağrısı ile genel kurul toplantı tarihi arasındaki süre en az yirmi gün olmak zorundadır. Şirket esas sözleşmesi ile bu süre uzatılabilir; ancak en fazla 10 güne kadar kısaltılabilir.

Bu çalışmanın giriş kısmında değinildiği üzere; anonim şirketlerin olağan genel kurul toplantılarının zamanında yapılmaması ile faaliyet dönemi sonundan itibaren başlayan üç aylık süre içinde toplantının yapılmaması kastedilmektedir. Kaynak İsviçre hukukunda OR. Artikel 699/II’de genel kurul toplantılarının faaliyet dönemi sonundan itibaren altı aylık süre içinde yapılması düzenlenmiştir. Federal Mahkeme bu sürenin daha da uzatan esas sözleşme değişikliği gibi düzenlemeleri geçersiz kabul etmiştir⁵⁵. Buna karşılık öngörülen sürenin bir düzen kuralı olduğu kabul edildiğinden⁵⁶, bu süreyi geçen çağrılar ve toplantıların istisnai olarak haklı görülebileceği ifade edilmiştir⁵⁷. Böyle bir durum ortaya çıktığında İsviçre kanun koyucusu bu durumun çaresi olarak denetim organının yükümlülüklerinin devreye gireceğini ve buna göre süresinde toplantı çağrısı yapmayan veya bunu engelleyen yönetim kurulunun varlığı halinde denetim kurulunun bu çağrıyı yapmakla yükümlü olduğunu düzenlemiştir⁵⁸. Buna karşılık bu yükümlülüğe uyulmamasının sonuçları hakkında ne OR’da ne de TTK’da bir yaptırım öngörülmemiştir⁵⁹.

Nitekim öğretide olağan genel kurul toplantısının zamanına ilişkin hükmün düzen kuralı olduğu, her ne kadar süre Kanunla düzenlense de toplantının daha sonra yapılmasının alınan kararın geçerliliğini etkilemeyeceği dile getirilmektedir⁶⁰. 2012 yılında yürürlüğe giren TTK ile bu hukuki boşluğun giderilmesi beklentisi de boşa çıkmış, herhangi hukuki ve/veya cezai yaptırım öngörülmediği için genel kurul toplantıları -Mart ayında yapılması gerekirken- Nisan, Mayıs hatta Ağustos ayına sarkmaya başlamıştır. Halbuki etkili bir yaptırım mekanizmasının olması bu sorunu giderecektir.

Örnek olması açısından değinilecek olunursa; “Elektronik işlemler ve bilgi toplumu hizmetleri” başlığı altında yer alan “İnternet sitesi” alt başlığı altındaki TTK’nın 1524. maddesi; sermaye (anonim) şirketlerine belli şartlar altında internet sitesi kurma yükümlülüğü getirmektedir⁶¹. Nitekim kanun koyucu TTK m. 1524/IV’de konu ile ilgili bir yönetmeliğe işaret etmiş ve Sermaye Şirketlerinin Açacakları İnternet Sitelerine Dair Yönetmelik, RG’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir⁶².

⁵⁵ **Peter Böckli**, Schweizer Aktinenrecht mit Fusionsgesetz, Internatioğnalen Rechnungslegungsg-rundsätzen IFRS, Börsengesellschaftsrecht, Konzernrecht und Corporate Governance, Dritte Auflage 2005, S.1260, dnt. BGE 107 II 246 ff.

⁵⁶ **F. Wolfhart Bürgi**, ZK (1969) Art. 699 N. 36; **Christoph von Grejzer** (1982A) 188; **Forstmoser/Meier-Hayoz/Nobel** (1996) § 23 N. 44; **Böckli**, § 12 N. 45.

⁵⁷ **Böckli**, § 12 N. 45.

⁵⁸ **Böckli**, § 12, N. 45.

⁵⁹ Krş.**Fahri Özşungur**, "Ticaret Şirketlerinde Genel Kurul Yapılmamasının Hukuki ve Cezai Yaptırımları", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XVIII, S.2, Y.2014, s.125-126.

⁶⁰ **Karahan / Sezgin Huysal**, s.496.

⁶¹ Konu ile ilgili geniş bilgi için bkz. **Ömer Teoman**, "Sermaye Ortaklıklarının İnternet Sitesi Açma ve Burada Yasada Öngörülen İçerikleri Yayımlama Yükümlülüğüne Aykırı Davranmanın Yaptırımı Nedir?" BATİDER, 2011, C. XXVII, S. 4 (Aralık 2011), s. 5-12. **Arif Duran**, "Sermaye Şirketlerinde İnternet Sitesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi SBE, 2013.

⁶² RG: T.31.05.2013, S.28663.

Bu çalışmadaki somut sorunun çözümünde kıyasen uygulanabilmesi bakımından söz konusu yasal düzenlemeye bakıldığında; TTK m. 1524/II'de internet sitesi kurma yükümlülüğüne dair aynen şu yaptırımın yer aldığı görülmektedir:

“Birinci fıkrada öngörülen yükümlülüklerle uyulmaması, ilgili kararların iptal edilmesinin sebebinin oluşturur, Kanuna aykırılığın tüm sonuçlarının doğmasına yol açar ve kusuru bulunan yöneticiler ile yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna neden olur. Cezai hükümler saklıdır.”

Konu ile ilgili TTK m. 1524/I'in madde gerekçesine bakıldığında ise; aynen şu ifade ile karşılaşılmaktadır:

“Web sitesine konulması gereken bir içerik konulmamışsa, hukuka aykırılığın ve yönetim kurulunun görevini yerine getirmemesinin tüm sonuçları doğar. Meselâ: genel kurulun kararı iptal edilir, yönetim kurulu sorumlu tutulur, gereğinde işlem geçerlik kazanmayabilir.”

Bu yasal düzenlemeye bakıldığında; kanunun emredici hükümlerine (TTK m. 1524) uymamanın hem hukuki hem de cezai yaptırıma bağlandığı; ancak madde metninde cezai yaptırımın içeriğinin ne olduğuna değinilmediği görülmektedir. Konu ile ilgili “Cezai Sorumluluk” başlığı altında yer alan “Suçlar ve cezalar” alt başlığı altındaki TTK'nın 562. maddesinin 12. fıkrası ise aynen şöyledir:

“1524 üncü maddede öngörülen internet sitesini oluşturmayan şirketlerin yönetim organı üyeleri, yüz günden üçyüz güne kadar adli para cezasıyla ve aynı madde uyarınca internet sitesine konulması gereken içeriği usulüne uygun bir şekilde koymayan bu fıkrada sayılan failler yüz güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılır”. Dolayısıyla kanun koyucu, internet sitesi kurma yükümlülüğüne uyulmamasını çifte yaptırıma bağlamıştır. Bu yaptırımları hukuki ve cezai yaptırımlar olarak ikiye ayırmak mümkündür. **Hukuki yaptırımlar, genel kurul kararlarının iptalinin dava edilmesi⁶³ ve yönetim kurulu üyelerine sorumluluk davası açılmasıdır. Cezai Yaptırımlar ise yöneticilere idari/adli para cezası uygulanmasıdır.**

TTK m. 564'de çalışma konusunun çıkış noktasını oluşturan ve olağan genel kurul toplantılarının her faaliyet döneminin sonundan itibaren üç ay içinde yapılmasını öngören TTK m.409/I'e değinilmediği görülmektedir. Sonuç olarak aşağıda bu ve benzer yaptırımların TTK m.409/I için uygulanıp uygulanamayacağı irdelenecek ve çözüm yolları aranacaktır. Söz konusu düzenleyici süreye işlerlik kazandırılması açısından bu husus önem arz etmektedir.

IV. SÜRESİNDE YAPILMAYAN OLAĞAN GENEL KURULDA ALINAN KARARLARIN İPTALİ

Olağan genel kurul toplantısının zamanında yapılmamasına bağlanabilecek yaptırımlar bağlamında genel kurul kararlarının iptali söz konusu olabilir mi sorusunu sormadan öncelikle bu müessese ile kanun koyucunun güttüğü amaç ve politikaya bakmak gerekir. Burada TTK m. 447 dışındaki kanunun emredici hükümlerine, esas sözleşmeye ve dürüstlük kuralına aykırı hareket edilmek suretiyle çoğunluk gücünün kötüye kullanılmasına engel olunmak istenmiştir. Böylece bireysel hakların güvence altına alınması ve şirket içi demokrasi adına çoğunluğa karşı kullanılabileceği hukuki enstrüman ortaya konmaktadır.

⁶³ TTK m. 1524/I'e aykırılık halinin söz konusu iptal sebeplerine ek bir düzenleme olup olmadığı hakkındaki tartışmalar için bkz. **Duran**, s.102-106.

Genel kurul kararının iptali ile bu amaca hizmet edildiğine göre, öncelikle toplantının yapılmış olması karşısında amaca geç de olsa vasıl olunduğu, bu cihetle genel kurul kararlarının geçersizliğine hükmedilmesinin somut soruna çare olmayacağı, bilakis aksi sonuç vereceği kanaatindeyiz.

Diğer taraftan bu görüş, hukuk (işlem) güvenliği esas alındığında, işlemi ayakta tutma prensibi açısından da isabetli yaklaşım olacaktır. Böylece hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik haddinden fazla zorlanmamış olacaktır. Burada TTK m. 1524/II'nin dar yorumlanması fikri de ağır basmaktadır⁶⁴. Çünkü internet sitesi kurma yükümlülüğüne uyulmaması sonucu, ilanların burada yapılmamış olması, genel kurul toplantısına katılmayan pay sahibi için iptale gerekçe kılınabilir. Ancak bir pay sahibine, olağan genel kurul toplantısının zamanında yapılmamasına bağlı olarak iptal davası açma hakkı vermek, amaca hizmet etmeyeceği gibi hukuki yarar⁶⁵ konusunda da soru işareti doğuracaktır. Dolayısıyla bu yaptırım seçeneğinin göz ardı edilmesi gerekmektedir.

V. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNE SORUMLULUK DAVASI AÇILMASI

Olağan genel kurul toplantısının zamanında yapılmamasına bağlanabilecek yaptırımlar arasında yönetim kurulu üyelerine sorumluluk davası açılmasının da belli şartlarla mümkün olduğu kanaatindeyiz⁶⁶.

Bilindiği üzere TTK'nın 359 ile 396 maddeleri arasında yönetim kurulu düzenlenmiş olup, anonim şirketlerde yönetim ve temsil yetkisinin yönetim kuruluna ait olduğu TTK m.365'de açıkça belirtilmiştir. Yönetim kurulunun genel kurul toplantı hazırlığını yapması ve toplantılarda alınan kararları yürütmesi, devredilmez görev ve yetkileri arasındadır (TTK m. 375/I-f). Yine genel kurula toplantıya çağırma kişi ve organlar arasında ilk sırada yönetim kurulu gelmektedir (TTK m. 410/I; Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul Ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik⁶⁸m. 9/I). Kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve tasfiye memurlarının sorumluluğunu TTK m. 553 hükmü çok açıktır. TTK m. 553/I hükmü aynen şöyledir:

"Kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar."

Yukarıda değinildiği üzere genel kurul toplantı hazırlığının ve toplantıya çağırmanın, istisnai durumlar (tasfiye gibi) hariç yönetim kurulunun inhisari yükümlülüğü altındadır. Bu durumda kusura dayanan (tazmin) sorumluluğun şartlarına bağlı olarak yönetim kuruluna

⁶⁴ Duran, s.101.

⁶⁵ Hukuki yarar hakkında detaylı bilgi için bkz. **Hakan Pekcantez/Oğuz Atalay/Muhammed Özkes**, Medeni Usûl Hukuku, 12. Bası. Ankara: Yetkin Yayınları, 2011, s.294 vd.

⁶⁶ Sorumluluk davası ile ilgili geniş bilgi için bkz. **Pulaşlı**, s.881 vd.; **İmregün**, s.240-250; **Şener**, s.404-418.

⁶⁷ "Genel kurul yapılmamasının hukuki yaptırıma bağlandığını gösteren en önemli kanıtlardan birisi 6102 sayılı TTK m. 553 ve 644 üncü hükümleridir. Bu hükümlere göre anonim şirketlerde yönetim kurulu üyeleri ile limited şirketlerde şirket müdürleri, genel kurulu toplantıya çağırılmamalarından dolayı genel kurulun toplantı yapılmamasına sebebiyet verdikleri için, bu hükümler uyarınca, kanundan ve şirket sözleşmesinden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal etmeleri nedeni ile ortaya çıkabilecek zararlardan dolayı sorumlu olacaklardır.". Benzer yönde bkz. **Özsunğur**, s.126.

⁶⁸ RG: T. 28.11.2012, S. 28481.

sorumlu davası açılabileceğini ve tazminata hak kazanılabileceğini düşünmekteyiz⁶⁹. Pay sahiplerinin sesini duyurabileceği yegane alanlardan biri olan olağan genel kurul toplantılarının zamanında yapılmaması, keyfi hareket edilmesi, böylece şirket içi demokrasiye uyulmaması⁷⁰, aynı zamanda yönetim hak ve yetkisinin kötüye kullanılması anlamına gelmektedir⁷¹.

Yönetim kurulunun çağrısı zamanında gerçekleştirilmemesi gerek ihmalkârlık gerek unutkanlık sonucu olabileceği gibi kasten olduğu sonucu da değerlendirebilir⁷². Bu bağlamda şirketin zarar etmiş olması yönetim kurulunu sorumlu tutmak için yeterli olmayıp ayrıca kusur şartı aranmaktadır. Kusur, haksız fiil sorumluluğunun önemli bir şartı olup, hukuka aykırı sonucu istemek (kast) veya bu sonucu istememiş olmakla birlikte hukuka aykırı davranıştan kaçınmak için iradesini yeterli derecede kullanmamak (ihmal) şeklinde tanımlanmaktadır⁷³.

Olağan genel kurulun zamanında yapılmaması halinde yönetim kurulu üyelerinin ve yöneticilerin sorumlu tutulabilmesi için kusurlarının bulunması gerekmektedir. Burada hafif ihmal dahi kusurun varlığı bakımından yeterli görülebilir.

Yönetim kurulu esas sözleşmeye konulacak bir hükümlerle, düzenleyeceği bir iç yönergeye göre, yönetimi, kısmen veya tamamen bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine veya üçüncü kişiye devretmeye yetkili kılınabilir (TTK m. 367). Dolayısıyla yönetim yetkisinin bölünmesi ve devrinde ilk olarak esas sözleşmede hüküm bulunmalı, ikinci olarak ise iç yönerge ile devir veya bölünmenin yapılmış olmasıdır.

Bu bağlamda TTK m. 367 hükmü çerçevesinde yönetim yetkisinin bölünmesi veya devri söz konusu değilse, yönetim kurulu üyelerinin tümü olağan genel kurul toplantısının zamanında yapılmamasından sorumlu olurlar. Ancak iş bölümü yapılmış ve olağan genel kurul toplantıya çağrı yetkisi münhasıran bir veya birkaç üyeye verilmiş ise, onların şahsen sorumlu tutulabilmesi mümkün olacaktır. Böyle bir durumda diğer yönetim kurulu üyelerini kusurlu sayma imkanı bulunmamaktadır. Nitekim TTK ile ilk defa getirilen farklılaştırılmış teselsül (TTK m. 557⁷⁴) kurumu ile arzulanan hedeflerden birisi de budur⁷⁵.

⁶⁹ TTK m. 553'ün geniş değerlendirilmesi için bkz. **Bahtiyar**, s. 391-409.

⁷⁰ Nitekim TTK'nın birçok maddesinin (m. 141/I, 428/I) gerekçesinde "demokrasi" vurgusu yapılmaktadır. Ayrıca bkz. **Doğrusöz / Onat / Tunçel**, s.325 ve 650'den.

⁷¹ Hakkın kötüye kullanılması hakkında geniş bilgi için bkz. **Seyfullah Edis**, Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, 6. Basım. Ankara: AÜHF Yayınları 1997, s.324-357; **Oğuzman / Barlas**, s.238 vd..

⁷² Bu durumu *pasif eylem* olarak nitelendirenler bulunmaktadır. Bkz. **Özşengür**, s.127.

⁷³ **Fikret Eren**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 14. Baskı. Ankara: Yetkin yayınları, 2012, s.570-571; **M. Kemal Oğuzman/M. Turgut Öz**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt - 2, Gözden Geçirilmiş 10. Bası. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013, s.53; **Safa Reisoğlu**, Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 24. Bası. İstanbul: Beta Yayınları, 2013, s.171.

⁷⁴ "*Birden çok kişinin aynı zararı tazminle yükümlü olmaları hâlinde, bunlardan her biri, kusuruna ve durumun gereklerine göre, zarar şahsen kendisine yükletilebildiği ölçüde, bu zarardan diğerleriyle birlikte müteselsilen sorumlu olur.*

Davacı birden çok sorumlu kişiyi zararın tamamı için birlikte dava edebilir ve hâkimin aynı davada her bir davalının tazminat borcunu belirlemesini isteyebilir.

Birden çok sorumlu arasındaki başvuru, durumun bütün gerekleri dikkate alınarak hâkim tarafından belirlenir."

⁷⁵ **Emin Çamurcu**, Anonim Ortaklıklarda Farklılaştırılmış Teselsül İlkesi Uyarınca Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluklarının Belirlenmesi, 1. Baskı. İstanbul: On İki Levha Yayınları 2015, s.113-124.

Sorumluluğu bulunan yönetim kurulu üyelerine karşı açılacak tazminat davasında asıl hak sahibi şirket tüzel kişiliğidir. Dolayısıyla YK bu konuda karar alıp uygulayacaktır. Ancak davalı sıfatı YK üyelerinde olacak ve YK bu sebeple karar alamıyorsa GK karar verecektir ve bu kararda oy hakkında imtiyaz geçersizleşecektir (TTK m. 479).

Kanun koyucu TTK m.553'de ortaklar ve şirket alacaklılarına da dava açma hakkı vermiştir. Bu kapsamda, söz konusu kişilerin, kusurlu bulunan yöneticilere karşı, uğramış oldukları zararlarının, olağan genel kurul toplantısının zamanında yapılmaması ile arasında illiyet bağının bulunması halinde tazminini talep etmeleri mümkündür.

Olağan genel kurul toplantısının zamanında yapılması kuralına uymayan ve bundan sorumlu olan yöneticilere karşı tazminat davası, davacının zararı ve sorumluyu öğrendiği tarihten itibaren iki ve her halde zararı doğuran fiilin meydana geldiği günden itibaren beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrar (TTK m. 560). Ancak, söz konusu fiil aynı zamanda cezayı gerektiriyorsa ve Türk Ceza Kanunu'na göre daha uzun dava zamanaşımına tabi bulunuyorsa, tazminat davasına da bu zamanaşımı uygulanacaktır.⁷⁶

Sorumlu kişiler aleyhine tazminat davası, mutlak ticari dava niteliğindedir ve şirketin merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinde açılabilir (HMK m.14/II; TTK m. 561)⁷⁷. Mahkemenin yetkisi, kamu düzenini ilgilendiren kesin bir yetki kuralını içermediğinden, tarafların tazminat davası açılacak mahkemeyi yetki sözleşmesi ile belirlemesi de mümkündür (HMK m.17)⁷⁸⁷⁹.

VI. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI'NIN ANONİM ŞİRKET ALEYHİNE FESİH DAVASI AÇMA YETKİSİ

Genel kurul toplantısının hiç yapılmaması, organ eksikliğine ve dolayısıyla Kanunun emredici hükümlerine aykırılık teşkil etmekte, şirketin feshinin istenmesini gündeme getirmektedir. Benzer şekilde genel kurul toplantısının zamanında yapılmamasının süreklilik arz etmesi, şirketin zorunlu organlarından olan genel kurulun yokluğu olarak değerlendirilebilir mi sorusunun cevabının verilmesi gerekir. Organ eksikliği olarak nitelendirilen bu durumda; şirket ortaklarına, alacaklılara, anonim şirketlerde ayrıca Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'na şirket aleyhine fesih davası açma hakkı vermektedir (TTK m.530)⁸⁰.

⁷⁶ Özsungur, s.133.

⁷⁷ Ticari yargı hakkında geniş bilgi için bkz. **Sabih Arkan**, Ticari İşletme Hukuku, 15. Baskı. Ankara: BTHAE Yayınları, 2011, s.95-112; **Mehmet Bahtiyar**, Ticari İşletme Hukuku, Güncellenmiş 16. Bası. İstanbul: Beta Yayınları, 2015, s.74-85; **Ayşe Nur Berzek**, Ticaret Hukukunun Genel İlkeleri, 10. Baskı. İstanbul: Beta Yayınları, 2013, s.34-38; **Ayşe Sumer**, Ticaret Hukuku Ders Kitabı, 1. Baskı. İstanbul: Beta Yayınları, 2015, s.14-16; **Fatih Bilgili/Ertan Demirkapı**, Ticari İşletme, 4.Baskı. Bursa: Dora Yayınları, 2013, s.70-77; **Oruç Hami Şener/Sevilay Uzunallı**, Uygulamalı Ticari İşletme Hukuku, 3. Baskı. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2012, s.21 vd..

⁷⁸ “*Tacirler veya kamu tüzel kişileri, aralarında doğmuş veya doğabilecek bir uyuşmazlık hakkında, bir veya birden fazla mahkemeyi sözleşmeyle yetkili kılabilirler. Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça dava sadece sözleşmeyle belirlenen bu mahkemelerde açılır.*” (HMK m.17).

⁷⁹ Özsungur, s.133.

⁸⁰ Organ eksikliğine dayalı anonim şirketin feshi hakkında geniş bilgi için bkz. **İsmail Cem Soykan**, Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu, 1. Baskı. İstanbul: Seçkin Yayınevi, 2012; **Fatih Bilgili/Ertan Demirkapı**, Şirketler Hukuku Dersleri, 3. Basım. Bursa: Dora Yayınları, 2014, s.323; **Te-kinalp**, s.167-168; **Pulaşlı**, s.831; **Bahtiyar**,s.381; **Karahan / Hamdi Pınar**, s.716-718; **Şener**, s.590-596. Limited şirketler açısından krş. **Seniha Dal**, Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketler Hukuku El Kitabı. İstanbul: Legal Yayıncılık, 2013, s.48.

Konu ile ilgili TTK m. 530 aynen şöyledir:

"Uzun süreden beri şirketin kanunen gerekli olan organlarından biri mevcut değilse veya **genel kurul toplanamıyorsa**, pay sahipleri, şirket alacaklıları veya Gümrük ve Ticaret Bakanlığının istemi üzerine, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi, yönetim kurulunu da dinleyerek şirketin durumunu kanuna uygun hâle getirmesi için bir süre belirler. Bu süre içinde durum düzeltilmezse, mahkeme şirketin feshine karar verir.

Dava açıldığında mahkeme, taraflardan birinin istemi üzerine gerekli önlemleri alabilir."

Dolayısıyla kanun koyucu, GK'nın uzun süreden beri mevcut olmamasını veya GK'nın toplanamamasını, özel bir sona erme (fesih) sebebi olarak Kanunda düzenlemiştir. Organ eksikliğinin, diğer bir deyişle organ yokluğunun anlamı geniştir⁸¹.

Kanaatimizce şirketin olağan genel kurul toplantılarının zamanında yapılmaması; arzıyet arz etmekten çıkmış süreklilik kazanmışsa, zamanından çok süre sonra yapılıyor ve pay sahiplerini mağdur ediyorsa (ultima ratio)⁸² olarak feshine başvurulabilir. Ancak önce diğer alternatif yolların (örn. sorumluluk davası, para cezaları) denenip denenmediği araştırılmalıdır. Diğer yaptırımlar uygulandığı halde sorun giderilememiş ve şirketin organı (GK) işlevsiz hale gelmiş ise feshin dava edilmesi zorunluluk arz edebilir. Burada yönetim hak ve yetkisini kötüye kullanan yönetim kurulu üyeleri ile pay sahipleri arasındaki menfaat dengesi iyi gözetilmeli ve ona göre karar verilmelidir.

VII. SÜRESİNDE YAPILMAYAN GENEL KURUL TOPLANTISI SONUCU ORTAYA ÇIKAN CEZAI YAPTIRIMLAR

A. İdari Para Ceza Uygulanması

İdarî para cezaları genel olarak, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu⁸³m. 17'de idari yaptırım türlerinden biri olarak düzenlenmiştir⁸⁴. İlgili hükme göre, idari para cezasının maktu veya nispi olabileceği (KabK m. 17/I), idarî para cezasının kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle de belirlenebileceği, bu durumda idarî para cezasının miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumu birlikte göz önünde bulundurulacağı açıkça düzenlenmiştir (KabK m. 17/II). İlgili hüküm bu yönüyle ayrıntılı düzenleme getirmiştir (KabK m. 17/I-VII).

Kabahatler Kanununda çeşitli kabahatler (KabK m. 32-43) ve bunun karşılığında idari yaptırım türleri (KabK m. 16-21) düzenlenmekle birlikte; bu konuda diğer (özel) kanun hükümlerinin saklı tutulduğu da aşikardır. Nitekim çalışma konusuyla bağlantılı olarak gerek TTK gerekse de TSY'nin birçok hükmünde idari para cezalarına rastlamak mümkündür.

İdari para cezaları, yaptırım türü olarak ceza hukuku alanına girmemekte, idare hukuku alanını ilgilendirmektedir. Bu yönüyle ceza hukukuna hakim olan kanunilik ilkesinden muaf olduğu gibi, kanun yanında ikincil mevzuat (tüzük, yönetmelik) ile düzenlenmesi de

⁸¹ **Pulaşlı**, s. 831.

⁸² Son çare ("*ultima ratio*") kavramı ile ilgili geniş bilgi için bkz. **Hanife Öztürk Dirikkan**, Limited Şirket Ortağının Ayrılması ve Ayrılma Payı. Ankara: Yetkin Yayınları, 2005., s.91 vd..

⁸³ RG: T. 31.03.2005, S. 25772.

⁸⁴ 5237 sayılı ve 2004 tarihli TCK ile beraber, cürüm-kabahat ayrımı tamamen terk edildiği; ceza hukuku anlamında tek bir grup suç olduğu ve bunun da "suç" terimi ile ifade edildiği; 5326 sayılı Kabahatler Kanunuyla ise, sadece idari müeyyidelerle müeyyide altına alınan idari suçların, yani kabahatlerin düzenlendiği dile getirilmektedir. Bkz. **Nevzat Toroslu**, Ceza Hukuku Genel Kısım. 19. Baskı. Ankara: Eylül 2013, s. 98.

mümkün olmaktadır. Dolayısıyla anonim şirketlerde ceza sorumluluğunu düzenleyen TTK m. 562 vd. hükümlerine; konu ile ilgili idari para cezası düzenlemesi eklenebilir. Yine internet sitesi kurma yükümlülüğü vb. konularla ilgili yönetmelik çıkarıldığı gibi, çalışma konusu ile ilgili bir yönetmelik çıkarılıp idari para cezaları, dayanağını kanunlardan almak şartıyla bu yönetmelikte de düzenlenebilir⁸⁵.

İdari para cezası ödenmediği takdirde hapis cezasına dönüşmemesi bakımından adli para cezasından farklılık arz etmektedir. Ancak olağan genel kurul toplantılarının zamanında yapılması bakımından etkili bir yaptırım mekanizması olduğu düşünülebilir.

Halka açık şirketler bakımından bu konuda Sermaye Piyasası Kurulu'na da yetki verilebilir. Nitekim Kurul, Kanunun verdiği açık yetkiyle belli durumlarda halka açık şirketlere idari para cezası verebilmektedir. SPK m. 23/I'de sayılan önemli işlerde (örn. Borsa kotundan çıkma), ilgili mevzuatın çizdiği zorunlu usul ve esaslara uyulmadığı takdirde, Kurul ihlalin giderilmesi için uyarı yapmakta, kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde işlem öncesi durumun aynen sağlanmaması hâlinde idari para cezası verebilmekte; hatta bu işlemlerin iptali için 6102 sayılı Kanunun genel kurul kararlarının iptaline ilişkin hükümleri çerçevesinde dava açabilmektedir (SPK m. 23/II). Aynı şekilde yapılacak bir yasal düzenlemeyle zamanında olağan genel kurul toplantısı yapmayan halka açık şirketlere, Kurul tarafından idari para ceza verme yetkisi tanınıp böylece keyfiliğin önüne en azından halka açık ortaklıklar bakımından geçilebilir.

Yine halka kapalı şirketlerde de Ticaret Bakanlığı'na bu yetki tanınabilir⁸⁶. Nitekim Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanıp görüşe açılan Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Taslağı⁸⁷ ile sermaye (anonim) şirketlerinde olağan genel kurul toplantılarının faaliyet döneminin ilk beş ayı içerisinde yapılabilmesine imkan tanınmış, olağan genel kurulu süresinde toplantıya çağırılmayan yönetim kurulu üyeleri ile limited şirket müdürlerinin her biri hakkında dört bin Türk Lirası idari para cezası uygulanması öngörülmüştür⁸⁸. Ancak, anılan Tasarı henüz yasallaşmadığından, genel kurul toplantılarının yapılması hususundaki aksaklıklar devam etmektedir.

⁸⁵ Nitekim bankacılık uygulamasında Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle, 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu kapsamındaki kuruluşlara, gerçek ve tüzel kişilere idari para cezaları uygulanabilmektedir. Bkz. **Aysel Gündoğdu**, Bankacılık Hukuku, Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınevi 2015, s.131. İdari para cezaları yanında nispeten daha ağır suçlarda adli para cezası da verilebilmektedir. Tablo için bkz. **Gündoğdu**, s.133-134.

⁸⁶ 2011 yılında günümüze değin faaliyetlerini Ekonomi Bakanlığı ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı olarak sürdüren iki kurum birleştirilerek; 10 Temmuz 2018 tarihli ve 30474 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Ticaret Bakanlığı kurulmuş olup 10 Ocak 2019 tarihli ve 30651 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 27 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile teşkilat yapısı yeniden şekillendirilmiştir. Bkz. <https://ticaret.gov.tr/kurumsal/tarihce> (Erişim tarihi: 24.03.2021).

⁸⁷ Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından 2016 yılında hazırlanan ve ilgili kurumların görüşü için sunulan "Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Taslağı" bundan sonra kısaca "Taslak" olarak anılacaktır. Tasarı taslağı metni için bkz. <http://www.iib.org.tr/tr/diger-duyurular-turk-ticaret-kanunu-tasarisi.html>,

⁸⁸ Soner Altaş, "Anonim ile Limited Şirketlerde Genel Kurul Toplantısı Yapmamanın Müeyyideleri", <https://vergialgi.net/ticaret-hukuku/anonim-ile-limited-sirketlerde-genel-kurul-toplantisi-yapmamanin-mueyyideleri> (25.04.2019).

B. Adli Para Ceza Uygulanması

Olağan genel kurul toplantısının zamanında yapılmamasına bağlanabilecek yaptırımlar bağlamında, görevini yerine getirmeyen yönetim kurulu üyelerine adli para ceza uygulanması da gündeme gelebilir⁸⁹. Genel kurul toplantısını hiç yapmaması, bu nedenle genel kurul toplantı ve müzakere defterinde hiçbir kayda yer vermemesi nedeniyle, anılan şirketlere 6.000 TL'den 73.000 TL'ye kadar adli para cezası verilmesi de imkan dahilindedir⁹⁰. Ancak bu yaptırımın diğer yaptırımlar gibi kıyasen uygulanması mümkün değildir⁹¹.

Şirket içi düzeni korumaya yönelik TTK m. 409'un ağırlığı, topluma ve ekonomik düzene, kişi hak ve özgürlüklerine yönelik etkisi düşünüldüğünde; hapis cezasının ağır bir yaptırım olacağı akla gelebilir⁹². Çünkü bu fiil, suç olmaktan ziyade kabahate daha yakın durmaktadır. Nitekim adli anlamda cezalar, yaptırımlar arasında en ağır olduğu söylenebilir. Bu yönüyle suç biçimsel anlamda kaynağını ceza kanunlarından almakta, özü yönünden ise toplumun varlığını ve korunmasını imkansız kılan veya ağır biçimde tehlikeye sokan davranışlar veya bu derece ağır olmamakla beraber, devlet ve toplumda korunan değerlerin ihlal edici davranışlar olarak tanımlanmaktadır⁹³. Ancak somut sorun açısından en etkili çözümlerden biri olduğundan da şüphe yoktur.

Adli para cezası 5237 sayılı TCK'da düzenlenen ceza yaptırımlarından bir tanesidir. Dolayısıyla ceza özelliği itibarıyla öncelikle ceza hukuku ilke ve prensiplerine tabidir. Bu bağlamda "Suçta ve cezada kanunilik ilkesi" başlığı altında TCK m. 2'de düzenlenen hükme bakıldığında şöyledir⁹⁴:

"Madde 2- (1) Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükümlenemez.

(2) İdarenin düzenleyici işlemleriyle suç ve ceza konulamaz.

(3) Kanunların suç ve ceza içeren hükümlerinin uygulanmasında kıyas yapılamaz. Suç ve ceza içeren hükümler, kıyasa yol açacak biçimde geniş yorumlanamaz."

Diğer taraftan kanun koyucunun suç karşılığında uygulanan yaptırım arasında adli para cezalarını da saydığı görülmektedir (TCK m. 45). TCK m.50'de ise kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlar arasında, suçlunun kişiliğine, sosyal ve ekonomik durumuna, yargılama sürecinde duyduğu pişmanlığa ve suçun işlenmesindeki özelliklere göre adli para cezası verilebileceği öngörülmektedir.

Buradan çıkan sonuç adli para cezasının çalışma konusuna giren hususta uygulanmasının ancak TTK'da bu yönde yapılacak kanuni düzenleme ile mümkün olacağı yönündedir. **Bu bağlamda TTK'nın "Cezai Sorumluluk" başlığı altındaki Onikinci Bölümündeki "Suçlar ve cezalar" başlığı altındaki 562nci maddesine; "409uncu madde gereğince olağan genel kurul toplantısının her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde yapılması için gerekli hazırlığı ve çağırtyı yapmayan yönetim kurulu üyelerine" şeklinde bir düzenleme getirilmesi önerilmektedir.**

⁸⁹ Adli para cezaları hakkında geniş bilgi için bkz. **Toroslu**, s. 419 vd..

⁹⁰ **Özşungur**, s.132-133.

⁹¹ Ceza hukukundaki kıyas yasağı için bkz. **Mehmet Emin Artuk**, "Kanunilik İlkesi ve Tarihçesi", Ceza Hukukunda Kanunilik İlkesi, (der. Y. Ünver, vd.), 1. Basım, Seçkin Yayınları, Ankara, 2014, (s. 39-59).

⁹² TTK m.562'deki ceza yaptırımları arasında ticari defterlere kasıtlı olarak gerçeğe aykırı kayıt yapılması gibi hallerde (TTK m. 562/VIII) hapis cezası öngörülmektedir (Yine bkz. TTK m. 562/IX, XI).

⁹³ **Toroslu**, s. 91 vd..

⁹⁴ Ceza hukukunda kanunilik ilkesi ile ilgili detaylı bilgi için bkz. **Toroslu**, s. 38 vd..

Tayin edilecek cezanın miktarı konusunda tıpkı internet sitesini oluşturmayan şirketlerin yönetim organı üyeleri gibi (TTK m. 562/XII), yüz günden üçyüz güne kadar adli para cezası düşünülebilir. Caydırıcılık konusunda adli para cezalarının, yukarıda dile getirilen yaptırımların en etkili olacağı düşünülebilir. Çünkü adli para cezaları ödenmediği takdirde, hürriyeti kayıttayıcı cezaya, yani hapis cezasına dönüşmektedir.

Kanaatimizce idari ve adli para cezalarının uygulanması, sorumluluk davaları açılmasına da engel değildir. Çünkü şirketin, dolayısıyla pay sahiplerinin; toplantının zamanında yapılmaması sebebiyle şirketin kaçırdığı fırsatlar, ödemek zorunda kaldığı cezalar yönünde iddiaları bulunabilir. Eşdeğer bir ifadeyle kusura dayanan sorumluluk hallerinde, tazmin edilebilir bir zarar doğmaktadır. Şirketin hiç zararı doğmasa bile şirket yöneticilerine (faillere), idari/adli para cezası uygulanabilirken, şirketin bu durumdan zararı da doğmuşsa, sorumluluk davası da gündeme gelecektir. O nedenle sorumluluk davalarını idari veya adli para cezaları gibi seçenek yaptırımların dışında bırakmak gerekir. Kaldı ki yukarıda izah edildiği üzere sorumluluk davası açabilmek için para cezalarında olduğu gibi açık bir düzenlemeye gerek bulunmamaktadır. TTK m.553 hükmü yeterli dayanak teşkil etmektedir. Ancak var olan tereddütleri gidermek adına mevcut Tasarı'da bu yönde açık düzenleme getirilebilir.

VIII. SONUÇ

Anonim şirketin en üst düzey karar organı olan genel kurul, pay sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımıyla yılda en az bir kere olağan ve gerektiğinde olağanüstü toplanmaktadır.

Genel kurul, her yıl faaliyet dönemi sonundan itibaren 3 ay içinde (1 Ocak - 31 Mart) ve yılda en az bir kere toplanır. Uygulamada 3 (üç) aylık süre düzen hükmü olarak çoğunlukla yorumlanmakta ve sorun da buradan doğmaktadır.

Anonim şirketlerin olağan genel kurul toplantılarının zamanında yapılmaması ile ilgili olarak, ne TTK'da ne de eTK'da bir yaptırım öngörülmemiştir.

Olağan genel kurul toplantısının zamanında yapılmamasına bağlanabilecek yaptırımlar bağlamında genel kurul kararlarının iptali söz konusu olabilir mi sorusunu sormadan önce öncelikle bu müessese ile kanun koyucunun güttüğü amaç ve politikaya bakmak gerekir.

Toplantının yapılmış olması karşısında amaca geç de olsa vasil olduğu, bu cihetle genel kurul kararlarının geçersizliğine hükmedilmesinin somut soruna çare olmayacağı, bilakis aksi sonuç vereceği kanaatindeyiz. Hukuk (işlem) güvenliği esas alındığında, işlemi ayakta tutma prensibi açısından da isabetli yaklaşım bu olacaktır. Böylece hukuki belirlilik ve öngörülebilirlik haddinden fazla zorlanmamış olacaktır.

Olağan genel kurul toplantısının zamanında yapılmamasına bağlanabilecek yaptırımlar arasında yönetim kurulu üyelerine sorumluluk davası açılmasının da belli şartlarla mümkün olduğu kanaatindeyiz.

Genel kurul toplantısının zamanında yapılmamasının süreklilik arz etmesi, şirketin zorunlu organlarından olan genel kurulun yokluğu olarak değerlendirilebilir mi sorusunun cevabının verilmesi gerekir. Organ eksikliği olarak nitelendirilen bu durumda; şirket ortaklarına, alacaklılara, anonim şirketlerde ayrıca Ticaret Bakanlığı'na şirket aleyhine fesih davası açma hakkı vermektedir (TTK m.530). Kanaatimizce şirketin olağan genel kurul toplantılarının zamanında yapılmaması; arızet arz etmekten çıkmış süreklilik kazanmışsa, zamanından çok süre sonra yapılıyor ve pay sahiplerini mağdur ediyorsa son çare (ultimaratio) olarak feshe başvurulabilir. Ancak önce diğer alternatif yolların (örn. sorumluluk dava-

sı, para cezaları) denenip denenmediği araştırılmalıdır. Diğer yaptırımlar uygulandığı halde sorun giderilememiş ve şirketin organı (GK) işlevsiz hale gelmiş ise feshin dava edilmesi zorunluluk arz edebilir. Burada yönetim hak ve yetkisini kötüye kullanan yönetim kurulu üyeleri ile pay sahipleri arasındaki menfaat dengesi iyi gözetilmeli ve ona göre karar verilmelidir.

İdari para cezası ödenmediği takdirde hapis cezasına dönüşmemesi bakımından adli para cezasından farklılık arz etmektedir. Ancak olağan genel kurul toplantılarının zamanında yapılması bakımından etkili bir yaptırım mekanizması olduğu düşünülebilir. Halka açık şirketlerde Sermaye Piyasası Kurulu'na, halka kapalı şirketlerde de Ticaret Bakanlığı'na bu yetki tanınabilir. Nitekim Taslak ile sermaye (anonim) şirketlerinde olağan genel kurul toplantılarının faaliyet döneminin ilk beş ayı içerisinde yapılabilmesine imkan tanınmış ve olağan genel kurulu süresinde toplantıya çağırılmayan yönetim kurulu üyeleri idari para cezası uygulanması öngörülmüştür.

Olağan genel kurul toplantısının zamanında yapılmamasına bağlanabilecek yaptırımlar bağlamında, görevini yerine getirmeyen yönetim kurulu üyelerine adli para ceza uygulanması da gündeme gelebilir. Ancak bu yaptırımın diğer yaptırımlar gibi kıyasen uygulanması mümkün değildir. Caydırıcılık konusunda adli para cezalarının, yukarıda dile getirilen yaptırımların en etkili olduğu düşünülebilir. Çünkü adli para cezaları ödenmediği takdirde, hürriyeti kısıtlayıcı cezaya, yani hapis cezasına dönüşmektedir. Buradan çıkan sonuç adli para cezasının çalışma konusuna giren hususta uygulanmasının ancak TTK'da bu yönde yapılacak kanuni düzenleme ile mümkün olacağı yönündedir. Bu bağlamda TTK'nın "Cezai Sorumluluk" başlığı altındaki Onikinci Bölümündeki "Suçlar ve cezalar" başlığı altındaki 562nci maddesine "409uncu madde gereğince olağan genel kurul toplantısının her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde yapılması için gerekli hazırlığı ve çağırısı yapmayan yönetim kurulu üyelerine" şeklinde bir düzenleme getirilmesi önerilmektedir.

Kanaatimizce idari ve adli para cezalarının uygulanması, sorumluluk davaları açılmasına da engel değildir. O nedenle sorumluluk davalarını, idari veya adli para cezaları gibi seçenek yaptırımların dışında bırakmak gerekir. Kaldı ki yukarıda izah edildiği üzere sorumluluk davası açabilmek için para cezalarında olduğu gibi açık bir düzenlemeye gerek bulunmamaktadır. TTK m.553 hükmü yeterli dayanak teşkil etmektedir. Ancak var olan tereddütleri gidermek adına mevcut Tasarı'da bu yönde açık düzenleme getirilebilir.

KISALTMALAR LİSTESİ

AÜHF	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Bkz./bkz.	: bakınız
C.	: Cilt
c.	: cümle
dn.	: dipnot
E.	: Esas no
eTK	: 6762 sayılı Eski Ticaret Kanunu
f.	: fıkra
GK	: Genel Kurul
HD	: Hukuk Dairesi
HMK	: 2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu

K.	: Karar no
KabK	: Kabahatler Kanunu
Krş./krş.	: karşılaştırınız
m.	: madde
örn.	: örneğin
RG	: Resmi Gazete
S.	: Sayı
SPK	: 2012 Tarihli ve 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu
s.	: sayfa
T.	: Tarih
TBK	: 2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TMK	: 2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
TTK	: 2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
vd.	: ve devamı
Y.	: Yıl
YK	: Yönetim Kurulu
Yar.	: Yargıtay
YHGK	: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu
yuk.	: yukarıda

KAYNAKÇA

I-SÜRESİZ YAYINLAR (KİTAPLAR)

- Akyol, Şener, **Dürüstlük Kuralı**. İstanbul 1995.
- Arkan, Sabih, **Ticari İşletme Hukuku**, 15. Baskı. Ankara: BTHAE Yayınları, 2011.
- Ataay, Aytekin, **Medeni Hukukun Genel Teorisi**, Gözden Geçirilmiş ve Yenilenmiş Üçüncü Bası. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1980.
- Bahtiyar, Mehmet, **Ticari İşletme Hukuku**, Güncellenmiş 16. Bası. İstanbul: Beta Yayınları, 2015.
- Bahtiyar, Mehmet, Türk Ticaret Kanunu'na İlişkin İkincil Mevzuatın Değerlendirilmesi Sempozyumu, "**6102 Sayılı TTK. ve İkincil Düzenlemelere Göre Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Uygulanacak Elektronik Genel Kurul Sistemi-I**", İstanbul 2013, s.111-132.
- Bahtiyar, Mehmet, **Ortaklıklar Hukuku**, Güncellenmiş 13. Bası. İstanbul: BETA Yayınları, 2019.
- Bahtiyar, Mehmet, **Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantı Tutanağı ve Özellikle Kararların Hükümsüzlüğüne Etkileri**, Prof. Dr. Ersin Çamoğlu'na Saygı Günü Şirketler Hukukunun Güncel Sorunları Sempozyumu. İstanbul: Seçkin Yayınevi, 2019, s. 37-69.
- Berzek, Ayşe Nur, **Ticaret Hukukunun Genel İlkeleri**, 10. Baskı. İstanbul: Beta Yayınları, 2013.
- Böckli, Peter, **Schweizer Aktinenrecht mit Fusionsgesetz, Internationales Rechnungslegungsgrundsätzen IFRS, Börsengesellschaftsrecht, Konzernrecht und Corporate Governance**, Dritte Auflage 2005.

Bilgili, Fatih / Demirkapı, Ertan, **Şirketler Hukuku Dersleri**, 3. Basım. Bursa: Dora Yayınları, 2014.

Çamurcu, Emin, **Anonim Ortaklıklarda Farklaştırılmış Teselsül İlkesi Uyarınca Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluklarının Belirlenmesi**, 1. Baskı. İstanbul: On İki Levha Yayınları 2015.

Dal, Seniha, **Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketler Hukuku El Kitabı**. İstanbul: Legal Yayıncılık, 2013.

Duran, Arif, "**Sermaye Şirketlerinde İnternet Sitesi**", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi SBE, 2013.

Edis, Seyfullah, **Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri**, 6. Basım. Ankara: AÜHF Yayınları, 1997.

Eren, Fikret, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 14. Baskı. Ankara: Yetkin yayınları, 2012.

Forstmoser, Peter/Meier-Hayoz, Arthur/Nobel, Peter, **SchweizerischesAktienrecht**, VerlagStampfli, Bern 1996.

İmregün, Oğuz, **Anonim Ortaklıklar**, Yenilenmiş 4. Bası. İstanbul: Yasa Yayınları, 1989.

Hamamcıoğlu, Esra, Türk Ticaret Kanunu'na İlişkin İkincil Mevzuatın Değerlendirilmesi Sempozyumu, "**6102 Sayılı TTK. ve İkincil Düzenlemelere Göre, Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Uygulanacak Elektronik Genel Kurul Sistemi-II**", İstanbul 2013, s.132-168.

Karamanlıoğlu, Argun, **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Genel Kurul Toplantısında Temsili**, 1. Baskı. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016.

Oğuzman, M. Kemal / Öz, M. Turgut, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, Cilt - 2, Gözden Geçirilmiş 10. Bası. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013.

Oğuzman, M. Kemal / Barlas, Nami, **Medeni Hukuk Giriş Kaynaklar Temel Kavramlar**, 16. Bası. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010.

Öztaş, Bilge, **Medeni Hukukun Temel Kavramları**, 16. Bası. Ankara: Turhan Kitabevi, 2004.

Olgaç, Senai, **İçtihatlarla Türk Medeni Kanunu Şerhi**, 3. Baskı. Ankara: Olgaç Yayınları, 1975.

Öztürk Dirikkan, Hanife, **Limited Şirket Ortağının Ayrılması ve Ayrılma Payı**. Ankara: Yetkin Yayınları, 2005.

Pekcanitez, Hakan / Atalay, Oğuz / Özekes, Muhammed, **Medeni Usûl Hukuku**, 12. Bası. Ankara: Yetkin Yayınları, 2011.

Pulaşlı, Hasan, **Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar**, Birinci Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi, 2012.

Reisoğlu, Safa, **Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 13. Bası. İstanbul: Beta Yayınları, 1999.

Sumer, Ayşe, **Ticaret Hukuku Ders Kitabı**, 1. Baskı. İstanbul: Beta Yayınları, 2015.

Şener, Oruç Hami, **Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku**, Birinci Baskı. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2012.

Şener, Oruç Hami / Uzunallı, Sevilay, **Uygulamalı Ticari İşletme Hukuku**, 3. Baskı. Ankara: Seçkin Yayınevi, 2012.

Tekinalp, Ünal, **Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku**, 3.Baskı. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2013.

Toroslu, Nevzat, **Ceza Hukuku Genel Kısım**. 19. Baskı. Ankara: Eylül 2013.

Zevkliler, Aydın / Acabey, M. Beşir / Gökyayla, K. Emre, **Medeni Hukuk Giriş - Başlangıç Hükümleri - Kişiler Hukuku - Aile Hukuku**, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 6. Bası. Ankara: Seçkin Yayınevi, 1999.

II- SÜRELİ YAYINLAR (MAKALELER)

Biçer, Levent / Hamamcıoğlu, Esra, "Anonim Ortaklıklarda Genel Kurulun Devredilemez Yetkileri Kapsamında Önemli Miktarda Şirket Varlığının Toptan Satışı ve Uygulama Alanı (TTK m. 408/2-f)", **Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.1, S.1 (Haziran 2013), s.33-52.

Kayıhan, Şaban, "Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve İnternet", **BATİDER**, C.XXII, S.1 (Haziran 2003), s.79-109.

Kırca, İsmail, "Türk Ticaret Kanunu'nun Genel Kurul Kararlarının İptali Sebepleri İle İptal Davası Açabilecek Kişilere İlişkin Hükümleri Hakkında Bazı Değerlendirmeler", **BATİDER**, C.XXXI, S.4 (Aralık 2015), ss. 5-11.

Özşungur, Fahri, "Ticaret Şirketlerinde Genel Kurul Yapılmamasının Hukuki ve Cezaî Yaptırımları", **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.XVIII, S.2, Y.2014, s.119-137.

Teoman, Ömer, "Sermaye Ortaklıklarının İnternet Sitesi Açma ve Burada Yasada Öngörülen İçerikleri Yayımlama Yükümlülüğüne Aykırı Davranmanın Yaptırımı Nedir?" **BATİDER**, 2011, C. XXVII, S. 4 (Aralık 2011), s. 5-12.

III- DİĞER YAYINLAR

Doğrusöz, A. Bumin / Onat, Öznur / Tunçel, Funda, **Gerekçeli Türk Ticaret Kanunu**, 2. Baskı. İstanbul: İSMMMO Yayınları, 2012.

<https://ticaret.gov.tr/kurumsal/tarihce>

<https://vergialgi.net/ticaret-hukuku/anonim-ile-limited-sirketlerde-genel-kurul-toplantisi-yapmamanin-mueyyideleri>.